

iStøtet - IT-støtte for synshemmede eldre - Avklaring av ansvar og behov for samhandling

Kristin S. Fuglerud og Kristin Kjæret

Oslo, 9 juni 2021

iStøtet - IT-støtte for synshemmede eldre, Samarbeidsprosjekt 2019-2020

- ▶ Norges Blindforbund – prosjekteier

- ▶ Norsk Regnesentral – prosjektledelse

- ▶ Finansiert av Helsedirektoratet

- Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy for å mobilisere mot ensomhet blant eldre

Bakgrunn: Synshemmede en utsatt gruppe

- ▶ Ca 50% av synshemmede er ensomme ^[1] **Før korona!**
- ▶ Vesentlig høyere andel enn resten av befolkningen
- ▶ Ensomhet er sterkt knyttet til livskvalitet og helse.
- ▶ Derfor viktig å forbedre sosial deltakelse, tilgang til informasjon og kommunikasjon.
- ▶ Opplevelse av **mestring** er en signifikant og viktig faktor for å motvirke ensomhet ^[2].
 - Teknologi gir mange muligheter for mestring.
 - Spesielt viktig for personer med funksjonsnedsettelse

[1] [Brunes, Hansen, Hansen, & Heir \(2019\). Loneliness among adults with visual impairment: prevalence, associated factors, and relationship to life satisfaction. *Health and Quality of Life Outcomes*, 17\(1\), 24.](#)

[2] [Thorsen & Nicolaisen \(2014\). Funksjonshemming og ensomhet i eldre år. Hva betyr mestring? *Demens&Alderspsykiatri*, 18\(3\), 11–16.](#)

Bakgrunn: Opplæringsloven

§ 4A-1. Rett til grunnskoleopplæring for voksne

- ▶ **å kunne bruke digitale verktøy** er en av de grunnleggende ferdighetene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet (i tillegg til: å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese og regne)
- ▶ De som er over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring, **har rett til slik opplæring**

§ 4A-2. Spesialundervisning for voksne

- ▶ Dersom den voksne har spesielle tilretteleggingsbehov, kan det foreligge en rett til spesialundervisning etter opplæringsloven § 4A-2.

Bakgrunn: Lovpålagt opplæring

Også relevant:

- ▶ [Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator](#)
- ▶ [Lov om folketrygd](#)

Prosjektets arbeid

- ▶ Vestfold og Telemark fylkeslag av Norges Blindforbund har vært prøvedistrikt
- ▶ Intervjuer og dialogmøter lokalt og nasjonalt
- ▶ Ringerunder til medlemmer og synskontakter i kommunene
- ▶ Utarbeidet modell for god opplæring av synshemmede eldre i kommuner
- ▶ Formidling

Resultater

- ▶ Ulikt opplæringstilbud
- ▶ Behov for forsterkning – særlig synliggjort pga Korona
- ▶ Nå ut og **motivere** målgruppene
- ▶ Uklare ansvarsforhold og liten grad av samhandling
- ▶ utfordringer med å finne synskontakter

Telefontjeneste - prøveordning

- ▶ iStøtet har prøvd ut en telefontjeneste for å få IT-støtte
- ▶ Videreført av [MediaLT](#)
- ▶ www.SmartJa.no

Opplæringsmodell: Roller og samarbeid

Kommunens karleggingsteam for velferdsteknologi eller synskontakt

NAV hjelpemiddelsentralen

Voksenopplæringen (VO), Norges Blindforbund eller andre private aktører

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Kommunens rehabiliteringstjenester

Koordinering og samarbeid!

Statped, NAV

Ressurs- og kompetansemiljøer som kan bistå kommunens ansatte

Opplæringsmodell- beskrivelse

Beskrivelse av figuren på forrige lysbilde: Figuren viser ulike aktører med oppgaver som vannrette linjer. Det er tegnet inn en rød sirkel ved siden av disse aktørene for å understreke at alle aktørene bør koordinere seg og samarbeide. Aktiviteter som vi mener bør styrkes er markert med rødt. For hver aktør er det noen strekpunkter med viktige arbeidsoppgaver. De aktiviteten som vi mener har ekstra potensial for forbedring er uthevet med rødt. I denne beskrivelsen er dette markert ved at det står anførselstegn foran og etter den utheverte teksten. Under følger en opplisting av aktørene med tilhørende aktiviteter:

Kommunens kartleggingsteam for velferdsteknologi eller synskontakt:

- Innhenter informasjon om synsutfordring
- «Kartlegger behov, motivasjon og digitale ferdigheter»
- «Motiverer og bistår med søknader»
- Utprøving av enklere hjelpemidler / velferdsteknologi
- Ansvar opplæring og oppfølging av bruk av enklere hjelpemidler /velferdsteknologi

NAV hjelpemiddelsentralen:

- Avklaring av behov som krever spesialisert kompetanse om hjelpemidler og tilrettelegging
- Ansvar opplæring og oppfølging av hjelpemidler utlevert av NAV

Opplæringsmodell- beskrivelse forts.

Voksenopplæringen (VO), Norges Blindforbund eller andre private aktører:

- Kartlegging av behov for opplæring i grunnleggende digitale ferdigheter
- «Opplæring i grunnleggende digitale ferdigheter»
- «Oppfølging og støtte etter opplæring»

Pedagogiskpsykologisk tjeneste (PPT):

- Kartlegger behov for spesialundervisning
- Henvisning til IKT-spesialundervisning

Kommunens rehabiliteringstjenester

- Kartlegger behov
- Hvis behov, henviser til VO for opplæring i grunnleggende digitale ferdigheter

Statped (nytt direktorat), NAV

- Ressurs- og kompetanse-miljøer som kan bistå kommunens ansatte

Takk for oppmerksomheten! Send oss gjerne innspill og synspunkter!

Kontakt:

Kristin Kjæret (kristin.kjaeret@blindeforbundet.no)

Kristin S. Fuglerud (kristins@nr.no)

[Rapport](#) kan lastes ned!